

Силабус дисципліни «Політекономія»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

150 годин · 5 кредитів ЄКТС · 5 змістовних модулів

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Політекономія

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях;
Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

150

Годин

загальний обсяг дисципліни

5

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

5

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання соціально-економічної інформації: виявлення закономірностей економічного розвитку, порівняння альтернативних теоретичних підходів, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції щодо економічних явищ і процесів. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних оглядів, розрахункових завдань і презентацій.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати економічні категорії та закономірності, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, аналітичні записки та наукові есе. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу економічних проблем, обговорення актуальних питань господарського розвитку та спільного пошуку рішень.

- аналізувати наукову, статистичну та нормативну інформацію з питань суспільного виробництва;
- виділяти головне та узагальнювати результати дослідження економічних явищ;
- планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів;
- коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками;
- брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння предмета і методу політекономії, її місця в системі економічних наук та ролі як методологічного фундаменту фінансових, облікових і управлінських дисциплін. Знання закономірностей функціонування економічних систем, форм власності, механізмів ринкового та державного регулювання економіки в умовах інформатизації суспільства.

Здатність аналізувати виробничі відносини, категорії вартості, ціни, прибутку, капіталу та їх прояви у фінансово-обліковій сфері. Знання основ макроекономічного регулювання, грошово-кредитної та фіскальної політики, механізмів розподілу доходів і соціально-економічного розвитку в контексті цифрової трансформації та глобалізації.

- розкривати сутність економічних законів і категорій у їх зв'язку з фінансово-обліковою практикою;
- характеризувати форми власності та їх роль в інформаційній економіці;
- аналізувати ринкові структури, конкурентні відносини та механізми ціноутворення;
- пояснювати функції грошей, капіталу та кредиту у фінансовій системі;
- оцінювати вплив державної економічної політики на господарську діяльність.

Результати навчання

Пояснювати сутність базових економічних категорій і законів: вартість, ціна, капітал, прибуток, рента, заробітна плата, гроші, кредит, економічний цикл, інфляція, зайнятість. Аналізувати відносини власності, виробничі відносини та їх вплив на розвиток інформаційної економіки і фінансово-облікової системи.

Характеризувати форми господарювання, ринкові структури та методи державного регулювання, застосовувати методи оцінки ефективності економічних систем, визначати основні тенденції глобального та національного економічного розвитку. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері економічного регулювання та фінансово-облікової діяльності.

- пояснювати економічний зміст категорій вартості, капіталу, прибутку та доходів;
- аналізувати форми власності, виробничі відносини та механізми господарювання;
- визначати закономірності макроекономічного відтворення та циклічного розвитку;
- застосовувати методи аналізу грошово-кредитної та фіскальної політики;
- використовувати наукові та інформаційні джерела для обґрунтування економічних рішень.

Предмет і метод політекономії. Основи суспільного виробництва

Тема 1.1

Політекономія як наука.

Предмет, метод і функції політекономії. Місце політекономії в системі економічних наук. Зв'язок із фінансовими, обліковими та управлінськими дисциплінами.

Тема 1.2

Суспільне виробництво та економічні системи:

продуктивні сили і виробничі відносини, економічні закони і категорії, типи економічних систем та їх еволюція.

Тема 1.3

Власність як економічна категорія. Форми власності та їх трансформація. Відносини власності в умовах інформатизації та цифрової економіки.

Товарне виробництво, вартість і ринкові відносини

Тема 2.1

Товарне виробництво і товар. Теорія вартості: трудова теорія вартості та теорія граничної корисності. Ціна як грошовий вираз вартості.

Тема 2.2

Гроші та грошовий обіг. Сутність, функції та види грошей. Грошова маса, інфляція та її соціально-економічні наслідки.

Тема 2.3

Ринок і ринкова інфраструктура. Попит, пропозиція, ринкова рівновага. Типи ринкових структур: конкуренція, монополія, олігополія.

Тема 2.4

Капітал і підприємництво. Кругообіг і оборот капіталу. Прибуток, норма прибутку та фактори її динаміки в сучасній економіці.

Доходи, розподіл та фінансово-кредитна система

Тема 3.1

Заробітна плата як ціна праці: сутність, форми та системи оплати праці. Ринок праці та зайнятість населення в умовах цифрової економіки.

Тема 3.2

Позичковий капітал і кредит. Банківська система і її функції. Відсоток, норма відсотка та їх роль у перерозподілі фінансових ресурсів.

Тема 3.3

Земельна рента та ринок земельних ресурсів. Аграрні відносини, орендні відносини та ціна землі.

Тема 3.4

Фінансова система і державний бюджет. Податки, фінансова політика та їх вплив на виробництво, розподіл та накопичення в сучасних умовах.

Макроекономічне відтворення та економічна політика держави

Тема 4.1

Суспільне відтворення та макроекономічні показники. ВВП, ВВП, національний дохід: методи обчислення та аналізу динаміки.

Тема 4.2

Економічний цикл і кризи. Теорії циклічності економічного розвитку. Антикризова економічна політика держави в умовах глобальних викликів.

Тема 4.3

Грошово-кредитна та фінансова політика держави. Центральний банк і монетарне регулювання. Бюджетно-податкова система України.

Глобальна економіка та інформаційне суспільство

Тема 5.1

Світове господарство та міжнародні економічні відносини. Міжнародна торгівля, рух капіталів і міграція робочої сили. Зовнішньоекономічна діяльність України.

Тема 5.2

Глобалізація та інтеграційні процеси. Місце України у глобальній економіці. Вплив глобалізації на фінансову та інформаційну системи.

Тема 5.3

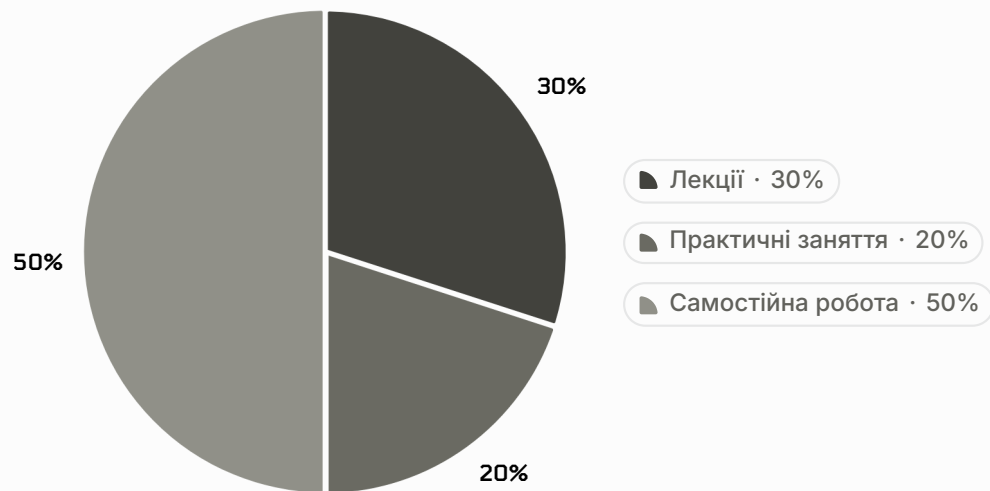
Інформаційна економіка і цифрова трансформація суспільного виробництва. Інтелектуальна власність, цифровий капітал та нові форми господарювання в умовах Industry 4.0.

Розподіл навчального часу – 150 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Політекономія як наука	3	2	5
	Тема 1.2 – Суспільне виробництво та економічні системи	3	2	5
	Тема 1.3 – Власність як економічна категорія	3	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 – Товарне виробництво і вартість	3	2	5
	Тема 2.2 – Гроші та грошовий обіг	3	2	5
	Тема 2.3 – Ринок і ринкова інфраструктура	3	2	5
	Тема 2.4 – Капітал і підприємництво	3	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 – Заробітна плата і ринок праці	3	2	5
	Тема 3.2 – Позичковий капітал і банківська система	3	2	5
	Тема 3.3 – Земельна рента та аграрні відносини	3	2	5
	Тема 3.4 – Фінансова система і державний бюджет	3	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 – Суспільне відтворення та макропоказники	3	2	5
	Тема 4.2 – Економічний цикл і кризи	3	2	5
	Тема 4.3 – Грошово-кредитна та фіскальна політика	3	2	5
Модуль 5	Тема 5.1 – Світове господарство та МЕВ	3	2	5
	Тема 5.2 – Глобалізація та інтеграційні процеси	3	2	5
	Тема 5.3 – Інформаційна економіка і цифрова трансформація	3	2	5
Разом		45	30	75

 Загальний обсяг: **150 годин = 5 кредитів ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **150 годин (5 кредитів ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (45 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (75 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з науковими джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з політекономії та економічної теорії (Базилевич, Задоя, Петруня та ін.), нормативно-правовими актами України, науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні категорії та економічні закони, порівнювати підходи різних шкіл до трактування виробничих відносин, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань із характеристики форм власності та їх трансформацій; розрахункових завдань щодо визначення норми прибутку, норми відсотка, показників відтворення; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань національної та глобальної економіки. Особлива увага приділяється зв'язку теорії з практикою фінансово-облікової та інформаційної діяльності.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства економіки України (me.gov.ua), Національного банку України (bank.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua). Аналіз статистичних звітів щодо макроекономічних показників, інфляції, зайнятості, ВВП, зовнішньої торгівлі; пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та формування інформаційної грамотності.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів аналізу економічних явищ; підготовка до тестувань через вивчення ключових категорій, законів і теоретичних підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та розрахункові вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне аналітичне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз макроекономічних показників). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та теоретичні питання. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Політекономія» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи, страхування та обліку в управлінських інформаційних системах. Такий підхід сприяє глибшому розумінню економічних процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із реальної економічної практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних економічних ситуацій в Україні та світі; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки на основі теоретичних знань.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення норми прибутку, показників відтворення, макроекономічних індикаторів); відпрацювання алгоритмів економічного аналізу.
Дискусії Обговорення актуальних економічних проблем: цифрова трансформація, глобалізація, інфляція, зайнятість, фіскальна та монетарна політика в Україні; розвиток критичного мислення.	Робота з нормативними документами Опрацювання Конституції України, Бюджетного та Податкового кодексів, законів про НБУ та фінансову систему; формування навичок роботи з правовою та нормативною базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації економічної інформації.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей на теоретичні запитання.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

1. Базилевич В. Д. та ін. Економічна теорія: Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. — 9-те вид., доп. — Київ : Знання, 2022. — 710 с.
2. Задоя А. О., Петруня Ю. Є. Основи економічної теорії : підручник. — 5-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 312 с.
3. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
4. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
5. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
6. Грушко В. І. та ін. Економіка відновлення : навч. посіб. — Київ : Університет «КРОК», 2023. — 221 с.
7. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
8. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.
9. Якименко І. Л., Петрашко Л. П. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.
10. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом: курс магістра : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
11. Ющишина Л. О. Управління ресурсами та витратами: курс лекцій. — Луцьк : Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. — 103 с.
12. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.
13. Конституція України (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
14. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
15. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
16. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
17. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Міністерства економіки України. — URL: <https://me.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
25. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>